

ב"ח, רחובות, כ"ה מרחשון, תש"ו.

דריח על מצב בית-הספר של המזרחי, רחובות

לכבוד

הד"ר י.ר. הולצברג,

מפקח ראשי על בתי-הספר של המזרחי,

במצצמצע ירושלים.

ד"ר ס. ג.

אחרי שנעניתי לבקשתו לקבל עלי את הנהלת בית-הספר של המזרחי
ברחובות, ואחרי ששהיתי כאן זה חודש ימים והספקתי להכיר את המצב מקרוב
ומתוך העבודה, הנני מוצא עלי חובה למסור לו דו"ח וחות דעתי על המצב
הקיים, ומה הם הדברים התכרחיים ביותר לתקנם בהקדם האפשרי.

א. מספר התלמידים.

עד עכשיו נרשמו ונתקבלו למוסד סך 142 תלמיד(ה), לפי החלוקה
דלקמן: א' - 25, ב' - 12, ג' - 20, ד' - 22, ה' - 18, ו' - 22, ז' - 18
ח' - 5. הבטיחו לבוא ולא באו, מטעמים שונים 14 תלמיד. עוד 10 באו
ולא נתקבלו מטעמים פדגוגיים.

ב. מצב מצצמצע המוסדות מהם באו התלמידים.

מחוץ לבתה א', שכאו מגנים שונים, נתקבלו לביה"ס תלמידים מצפ
מהמוסדות דלקמן: ביה"ס העממי, כאן - 23, ביה"ס עממי נס-ציונה וראלי"צ -
11, ביה"ס למלאכה, כאן, - 10, מרכז - 6, ת"ת ובית-יעקב, כאן, - 7.
בס"ה נתקבלו לכל הכתות 72 תלמידים חדשים.
הערה: יצוין שכת"ת ובית-יעקב במקום נתקבלו רק 7 תלמידים וכמעט כל
התלמידים באו ממוסדות כלליים.

ג. טיב התלמידים.

מצב התלמידים, דרגת ידיעותיהם והנוכחם איננו משכיח רצון ביותר.
יש כאלה הטעונים עזרה. בדרך-כלל, לרגלי התנאים הגרועים של הדירה
ומסיכות סונוות מרגשת הזנחה גדולה במסמעת הפנימית של התלמידים, קשה מאד
להקפיד ולסדר על הסדר והעזרה האסתטית בזמן האוכל ובהתסקות.

ד. סוג ההורים.

הורי התלמידים, רובם ככולם דתיים וגם משתייכים או אומרים את
תנועתנו. יצוין שעוד לא הצליחנו לכבוש את אמון אותם שכבת ההורים שבדרך
כלל הם חיים בכיתת חיים יהודיים כשרים, אבל בחינוך כנייתם אין להם
אמון בכתי הספר מזרחי הדתי, ואינם מקפידים מלשלחם לבתי-ספר "עממיים"
כלליים. בשטח זה יש לנו כוודאי מקום להתגדר ולעשות את כל המאמצים למען
השב את הבנים האלה לחנוך הנאמן לרוח ישראל שבא.

ה. הדירה בה נמצא בית-הספר עכשיו.

הדירה היא לפטה ככל מקורה. היא איננה ראויה אפילו ליום אחד.
בלי טופ טעק שיטטה הדירה הזאת גורם חשוב לאי ביאת תלמידים נוספים.
הכנין הולך ונבסר, אבל יש צורך ואפשרי לזרז את הפועלים ולהטלימו
בהקדם, יען כי כל יום נוסף של דחיה הוא בעוכרינו התלמידים והמורים
ושוגע קשה כמוסד כולו.

ו. הרחבה. אם בנוגע לכנין יכולנו באיזה אופן להכשיר להורים לעתיד הקרוב, הרי ביחס לריחוש לא הועילו כל הצטדקויות והבטחות מצדנו. על נמוקינו בדחו על ידם בשענם שדוקא בדירה רעועה זאת היה צורך גדול והכרחי לכל הפחות להיטיב נוהים. הרבה מהם הסיקו מסקנא, שלגמרי אין סכויים לרהיטים אפילו בכנין החדש, והראיה טעוד לא נעשה עד עכשיו. ברור שיש הורים שלא שלחו בגלל זה את ילדיהם לביה"ס. וישנם גם כאלה שגם כהיותם אצ"נו עוד מהססים ומחכים בכליון עינים לבנין החדש וקיום הכשחותינו, אהרת יסיקו את המסקנות המובנות ויוציאו את ילדיהם. סכנה גדולה היא לאכזב אותם. למעשה יש לנו עכשיו רק 10 שלחנות וכפסלים בעלי 4 סופנים להלכה, ושלמעשה ראויים רק ל-3 תלמידים באופן סיוחה למתות הגבוהות. יצוין שהדוגמה הזאת אין לה מקום בבית-ספרנו, שהוא מערב, ולעתים יוצא שתלמיד אחד או תלמידה יושבת אל שלחן גדול כזה לרגלי הרצון והצורך להגדיל בין בנים ובנות. מכל האכור למעלה אפשר לחשוב שיש לנו רק 30-35 מקומות מכסימוס, ויש צורך לכל הפחות 55-60 קומפליטים, ז.א. 110-120 מקומות ישיבה. יתר הרהיטים אינם ראויים לשימוש. אין כל כסא ושלחן למורים, גם אין כל ארון ושלחן לא לכתות ולא לחדר המורים. כל תיק של כורה הוא עכשיו אוצא בלוס ותיקו של הסנהל הפך למחסן "כל-בו".

ז. ציוד ומכשירים. מחוץ למפות אחדות אין כל ציוד ומכשירים בכית-הספר. אין אפילו גלובוס וגם לא מכשירים ללמוד השבע והפיסיקה. אין מכשירי העפעלות ויתר הדברים ההכרחיים ביותר. גם הלוחות אינם ראויים לשימוש. אין כל ארון ומכשירים לעזרת לצמצא ראשונה וכו'.

ח. בצמצא שיפול היגיני. בנוגע לסעיף זה לא מצאתי שום דבר. לא היתה "אחות" למוסד, וגם לא היו מקורי הרופא לרגלי התנאים בדירה הקימת. ארבעתי כאן, אגודת בריאות" מהתלמידים, אבל מההכרח תיכף לעשות את כל הצעדים אצל "הדסה" למען תסכים לשלוח "אחות" למוסד. מצדנו נעשה הכל ועזרתם השובה מאד.

ט. כוחות הוראה ותלוקת העבודה. כיווע לכבודו עובדים השנה 6 מורים, שנות 168 ביחד שעה. מזה יורדות סך 12 שעות נהול ולהוראה בכתות במאר 158 ש'. חלקנו את הזמן עד כמה שאפשר בהתאם לתכנית הטקובלת בכתי הספר שלנו. למחנכי הכתות קבענו כדלקמן:
לכתה א' - הגב' קירשנזאפט-בליכר. ב' - ג' - הגב' שטינברג-פלוטקין,
ד' - א' שטינברגר. ה' וגם ו' - א' בורנשטיין. ז' - ח' - א' לאובר.
יצוין שכתות ב-ג וגם ז'-ח' הן מצורעות. חסר עוד מורה לציור, זמרה והתעמלות כנות.

י. ישיבות מורים. נתקיימו 4 ישיבות מחוץ לשיחות בהפסקות, בפור יום מגון. בעיקר דנו על חלוקת העבודה, סצב כל תלמיד, וקביעת סדרים במוסד.

יא. אספות הורים. לרגלי התנאים המיוחדים אי-אפשר היה עוד לקרא לאספת-הורים כללית. בימים אלה תתקיימה אספות כתיות. במקום זה היו פגישות עם הורים בודדים וגם זה באופן ארעי לרגלי חוסר דירה לסנהל.

יב. החד במושבה וסכויים להבא. ארגון העבודה במוסד והכנסת כוחות הוראה חדשים השפיעו השפעה טובה מאד על הורי התל-מידים וגן נתן הד חזק במושבתם בכל הסכנות אפשר לראות תגובה וצפיה לנעשה במוסד זה. יש לקוות שעם הצלחת העבודה ורכישת איסון ההורים נוכל בעיה להגדיל את מספר התלמידים לקראת השנה הבאה למספר 200-250. זה יגדיל גם את

מספר אוהדי בית-הספר, וכרצות ד' דרכי איש גם וכו'.

הטעם הזה כחייב אותנו זהירות וכאמצעים פרוביים, ונחוצה עזרה והתענינות מכל הגורמים שבידם לעשות את זה.

יג. כסקנות והצעות.

לכרות התנאים הקשים ביותר הצלחנו מיה לארגן את העבודה באופן

משביע רצון, ואני תקוה שבע"ה נזכה בקרוב לראות בפריחת המוסד ובשגשוגו לכבוד ה' והעוסקים בו. כל זה יכול להיות אם נרכוש את אמוץ הקהל, שאני רואה את זה לאפשרי ע"י

ההצעות דלקמן:

(א) החשת גמר הבנין בהקדם האפשרי והכנסת השיפורים ההכרחיים, כגון: ייסור החצר, קביעת פינות נוחות לתלמידים למשחקיהם והכנסת אינטשלציה לסידור גינת.

(ב) תיכף וסיד להזמין את הרהיטים הנחוצים ולעשותם מתוך רוחב לב בהתחשב עם התנאים המיוחדים במקום.

אשר לסעיף הזה ארצה לעזמי לחעיר הערה שאיננה מתפקידי, אבל למען תועלת הענין הנני רואה את עצמי מחויב בדבר.

יודע כב' את נסיוני הרב בעניני תקציבים ובהבנת המצב לאסיתו.

עינתי והתענינתי בדבר הזה באופן מיוחד ועד כעת שיכולתי עקבתי אחרי התקציב של בית-ספרנו ובאתי לידי מסקנה: אסור לכם לסמוך על ועד התורים המקומי בנוגע לעטיית הרהיטות. אין להם כל אפשרות לזה והדבר לא ייעשה.

גם הפעם הזאת יהיה נאלץ המזרחי לשאת בעול ולהזמין את הרהיטים תיכף וסיד, למען יהיו סוכנים תיכף עם פניסתנו לחלק הראשון של הבנין.

נוכחתי בכמה ישיבות בנוגע לסגנית ובאתי לידי מסקנה שגם לא יצליחו לאסוף למען מרות את שטרותיהם אם לא מכספיהם הפרטיים. הזחרו מעסקנים שלא יצטרכו להזמין לעסקנותם גם מכיסב כספם, למען לא יצרו לבניהם אחריהם וכו'.

(ג) לצייד את המוסד בכסירים התכרחיים ביותר.

(ד) והיא קו "חומטין". לעמוד ליסיני בכל הענינים הפדגוגיים, להדריך-ני ולעזרני במיטב נסיונו, למען אוכל לעמוד בתפקידי הקשה שהטלתם עלי. וד' הטוב יצוה את ברכתו.

הנני מקוה שיקרא את הדו"ח הזה מתוך כבוד ראש ועיון רב, יעשה

ויפעיל את הגורמים הבאים בחשבון למלא את הצעותי, ויוסיף גם מצדו
כהנה וכהנה, לפען נוכל, בכוחות משותפים, לעמוד בעבודתנו הקשה הטלא
את הטל עלינו בטיטב אפשרותנו.
לא-שור קבלת הדו"ח הזה הנני פחה

בכל הכבוד ובברכה

הרב אליהו אדומסקין

מנהל ביה"ח פזרתי וחובות

העתק: